

นิพนธ์ต้นฉบับ

Original Article

กระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติด
ในนักเรียนมัธยมศึกษา อำเภอสว่างหา จังหวัดอ่างทอง
Participatory Development Process of Teachers in Preventing the Spread of Drug
Abuse in Secondary School Students, Sawaengha District, Angthong Province.

ประเวช สังข์วงษ์*
Praweeh Sangwong*

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอ่างทอง การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ระยะ ได้แก่ 1) ระยะวิเคราะห์สถานการณ์ 2) ระยะพัฒนากระบวนการและปฏิบัติการโดยใช้กรอบแนวคิด PRECEDE Framework เพื่อหาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม และ 3) ระยะประเมินผล กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูประจำชั้นนักเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 34 คน ระยะเวลา 12 สัปดาห์ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2563 – เดือนมกราคม 2564 เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน paired t – test และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากครูประจำชั้นมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในดำเนินกิจกรรมมากขึ้น 2) รูปแบบกระบวนการพัฒนาภายใต้แนวคิด PRECEDE Framework พบว่า (1) ปัจจัยนำ ครูประจำชั้นมีนโยบาย แผนงาน กำหนดแนวทางและการดำเนินงานแก้ปัญหาการดำเนินกิจกรรมที่ชัดเจนส่งผลให้มีอัตราการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนลดลง (2) ปัจจัยเอื้อ มีนโยบาย แผนงาน บทบาท แนวทางและการดำเนินงานแก้ปัญหาการดำเนินกิจกรรมที่ชัดเจนส่งผลให้มีอัตราการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนลดลง (3) ปัจจัยเสริม สภาพแวดล้อมการติดต่อสื่อสารเพื่อติดต่อค้าขายยาเสพติดผ่าน Mobile Application สื่อสังคมออนไลน์ เช่น การใช้ Facebook Line ส่งผลให้นักเรียนเข้าถึงสารเสพติดได้ง่ายขึ้น 3) ผลลัพธ์การพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนหลังการทดลองครูประจำชั้นมีส่วนร่วมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระดับความพึงพอใจในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาหลังการทดลองอยู่ในระดับมาก การปฏิบัติกิจกรรมการมีส่วนร่วมหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาได้

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การป้องกันการแพร่ระบาด, สารเสพติด

*นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสว่างหา จังหวัดอ่างทอง

Abstract

This action research aimed to determine teachers' participatory development process in preventing the spread of drug abuse in secondary school students, Sawaengha district, Angthong Province. Three phases of the research were: 1) situational analysis phase 2) development and implementation phase using the PRECEDE framework to determine factors including leading, facilitator, and complementary factors; and 3) evaluation phase. The sample was 34 teachers. The research was carried out for 12 weeks, from November 2020 to January 2021. The data were analyzed using frequency, percentage mean, standard deviation, paired t-test, and content analysis.

The results revealed that 1) the epidemic of drug abuse among students tended to decline because the teachers played more a role in participating activities 2) process model developed under the PRECEDE framework found that (1) leading factors included policies, plans, guidelines, and operational solutions activities that contribute to decreasing epidemic substance abuse (2) facilitator factor were policies, action plans, roles, guidelines, and operational solutions activities that contribute to lower a prevalence rate of substance abuse in schools and (3) complementary factor were communication via a mobile application, social media such as Facebook and Line, resulting in easier for students to access drugs 3) after implementation of the process, the level score of teachers' participation for preventing the spread of drug abuse was significantly higher than at the baseline ($p < 0.05$). The satisfaction in preventing the spread of drug abuse was at the highest level. The practice score of teachers' participation for preventing the spread of drug abuse was significantly higher than at the baseline ($p < 0.05$). The results indicate that the development process is efficient and effective in preventing substance abuse among secondary school students.

Keywords: Participation, Epidemic Prevention, Drug Abuse

บทนำ

ประเทศไทยยังคงประสบปัญหาสำคัญ คือ ปัญหาการเสพติดและการใช้ยาเสพติดในกลุ่ม เด็กและเยาวชน ซึ่งนำมาสู่ปัญหาความเดือดร้อน สังคมไทยและประเทศชาติ นอกจากนี้จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของประชากรและสังคม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ส่งผลทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของ ประชาชนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ตีขึ้น และแย่ลง ในปัจจุบันนี้สังคมไทยนับได้ว่า ตกอยู่ในสภาวะตกต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากมาปัญหาทางสังคมที่ทวีขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะปัญหายาเสพติด ซึ่งส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อเยาวชน ครอบครัว สังคมและสถานศึกษา โดยการแพร่ระบาดของ สารเสพติดได้กระจายไปทั่วทุกพื้นที่ของประเทศไทย¹

ปัจจุบันเครือข่ายการค้ายาเสพติด แสวงประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารเพื่อติดต่อค้าขายยาเสพติด ผ่าน สื่อสังคมออนไลน์ เช่น การใช้ Facebook Line Twitter เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ผู้กระทำผิดใช้เป็น เครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร และเป็นตลาดในการ ซื้อขายยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น การส่งผ่านยาเสพติดระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายไม่ต้องมีการพบปะ กันโดยตรงแต่อาศัยการขนส่งในรูปแบบพัสดุ ภัณฑ์ผ่านบริษัทขนส่งทั้งของรัฐและเอกชนผู้ขาย สามารถส่งยาเสพติดได้ ครั้งละหลายๆ ชิ้น และ ในหลากหลายพื้นที่ ส่งผลให้การค้ายาเสพติด ขยายตลาดได้ในวงกว้าง และกระจาย ยาเสพติด ถึงมือผู้ใช้ผู้เสพได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ร่วมกับการส่งยาเสพติดทางพัสดุไปรษณีย์การส่งในแต่ละ ครั้งจะส่งไปได้หลายพื้นที่ในคราวเดียว และ หลายชิ้น ระยะเวลาในการส่งสั้นลง ส่งผลให้ การค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติดขยายวง กว้างออกไปได้มากขึ้น นอกจากนี้การพัฒนา ทางด้านเทคโนโลยีทางการเงินของธนาคาร ต่างๆ ทำให้การโอนเงินค้ายาเสพติดทำได้สะดวก มากขึ้นทั้งการโอนเงินผ่านทาง Mobile Banking

หรือ Mobile Application ของธนาคารต่างๆ จากสถิติการจับกุมผู้ต้องหาคดียาเสพติด พบว่า เป็นกลุ่มอายุ 20-24 ปี ผู้ต้องหา 33,282 คน คิดเป็นร้อยละ 20.62 รองลงมา เป็นกลุ่มอายุ 25-29 ปี ผู้ต้องหา 32,419 คน คิดเป็นร้อยละ 20.08 และอายุมากกว่า 39 ปี ผู้ต้องหา 29,064 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 สำหรับกลุ่มอายุต่ำกว่า 19 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนทั้งที่อยู่ใน สถานศึกษาและนอกสถานศึกษา มีผู้ต้องหา 19,002 คน คิดเป็นร้อยละ 11.77 ถือเป็นกลุ่ม เสี่ยงสำคัญที่ต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด เพราะมี โอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและ เสพยาเสพติด²

การแพร่ระบาดของสารเสพติดใน สถานศึกษา ทำให้รัฐบาลได้กำหนดกลยุทธ์ในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ทุกแห่ง คือ การสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดใน สถานศึกษาและการจัดกิจกรรมป้องกันและ เฝ้าระวังยาเสพติดในสถานศึกษา ให้ครอบคลุม ทุกสถานศึกษาที่กำหนดเป็นเป้าหมาย กระทรวง ศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายพิเศษเร่งด่วน เป็นแนวทางให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมรณรงค์ และประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนและนักศึกษา ตระหนักถึงภัยของยาเสพติด และกระตุ้นปลูก จิตสำนึกในการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ปฏิรูปหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนให้ เกิดกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ส่งเสริม คุณธรรม สร้างทักษะชีวิต สร้างเสริมภูมิคุ้มกัน จัดระบบดูแล สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นใน โรงเรียนปรับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้ สะอาดเป็นระเบียบ ปราศจากมุมอับ ประสาน ชุมชนให้มีส่วนร่วมในการ ดำเนินการป้องกันและ แก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างจริงจัง³ จากการศึกษาสภาพปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นใน กลุ่มเด็กและเยาวชน พบว่า กลุ่มเยาวชนที่มีอายุ 15-19 ปี และอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่พบว่า มีแนวโน้ม

เพิ่มสูงขึ้น ทั้งที่อยู่นอกระบบการศึกษาและในระบบการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น จากสภาพปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเด็กและเยาวชน และจากสาระสังเขปประเด็นการปฏิรูปประเทศไทยด้านสังคม หนึ่งในข้อเสนอแนะในการปฏิรูปมีอยู่ว่า ควรมีการเพิ่มกลไกในการป้องกันการติดยาเสพติด และควรมีแนวทางในการป้องกันเยาวชนเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ยาเสพติด⁴

แนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดอ่างทอง จากสถิติข้อมูลและผลการดำเนินการตั้งแต่ปี 2562 ถึงปัจจุบันเป็นต้นมา ทำให้คาดว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในจังหวัดอ่างทองเพิ่มมากขึ้นกลุ่มเป้าหมายที่ต้องให้ความสนใจ ยังคงเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษาที่มีอายุระหว่าง 15-20 ปี มีแนวโน้มว่าจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากที่สุด โดยเฉพาะกลุ่มผู้เสพยาเกำมีแนวโน้มกลับมาเสพติดเพิ่มมากขึ้น และพื้นที่ที่ต้องเฝ้าระวัง คือ พื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดมาก ได้แก่ อำเภอเมือง (ชุมชนโรงถ่าน ชุมชน ในเขตเทศบาลเมือง และตำบลรอบๆ เขตเมือง) อำเภอเสาชัยชาญ (ตำบลไผ่จาศิล ตำบลศาลเจ้าโรงทอง ตำบลม่วงเตี้ย) อำเภอโพธิ์ทอง (ตำบลทางพระ ตำบลยางซ้าย ตำบลบางเจ้าฉ่า และตำบลคหาขาด) อำเภอแสวงหาในพื้นที่รอยต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ตำบลสีบัวทอง เพราะกลุ่มผู้ค้ามีความเชื่อมโยงกับกลุ่มผู้ค้าในจังหวัดอื่นๆ⁵ จากการสำรวจข้อมูลกลุ่มเสี่ยงสารเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนแสวงหาวิทยาคม พบว่า ปีการศึกษา 2562 มีนักเรียนมีพฤติกรรมหนีเรียน จำนวน 25 คน เหล้า จำนวน 7 คน บุหรี่ และบุหรี่ไฟฟ้า จำนวน 5 คน และปีการศึกษา 2563 บุหรี่และบุหรี่ไฟฟ้า จำนวน 14 คน ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและเป็นปัญหาในสถานศึกษา เนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้ใช้และขายบุหรี่ไฟฟ้าในสถานศึกษา มีปัญหาด้านการเรียน โรงเรียนจึง

เห็นความสำคัญในการแก้ไขปัญหาสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาอย่างเร่งด่วน⁶

ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่องกระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาผู้วิจัยจึงได้นำมาทบทวนและวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันกับผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้น และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า การมีส่วนร่วม ภายใต้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีแนวคิดสำคัญที่ทำให้ผู้มีส่วนร่วมได้รับรู้ถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงร่วมกันแก้ปัญหา ร่วมปฏิบัติ แสดงความคิดเห็น และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทำให้กระบวนการนั้นดำเนินไปตามวัตถุประสงค์จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาการระบาดของยาเสพติดในพื้นที่อำเภอแสวงหาได้ ทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของครูต่อการป้องกันสารเสพติดเพื่อนำไปปรับใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

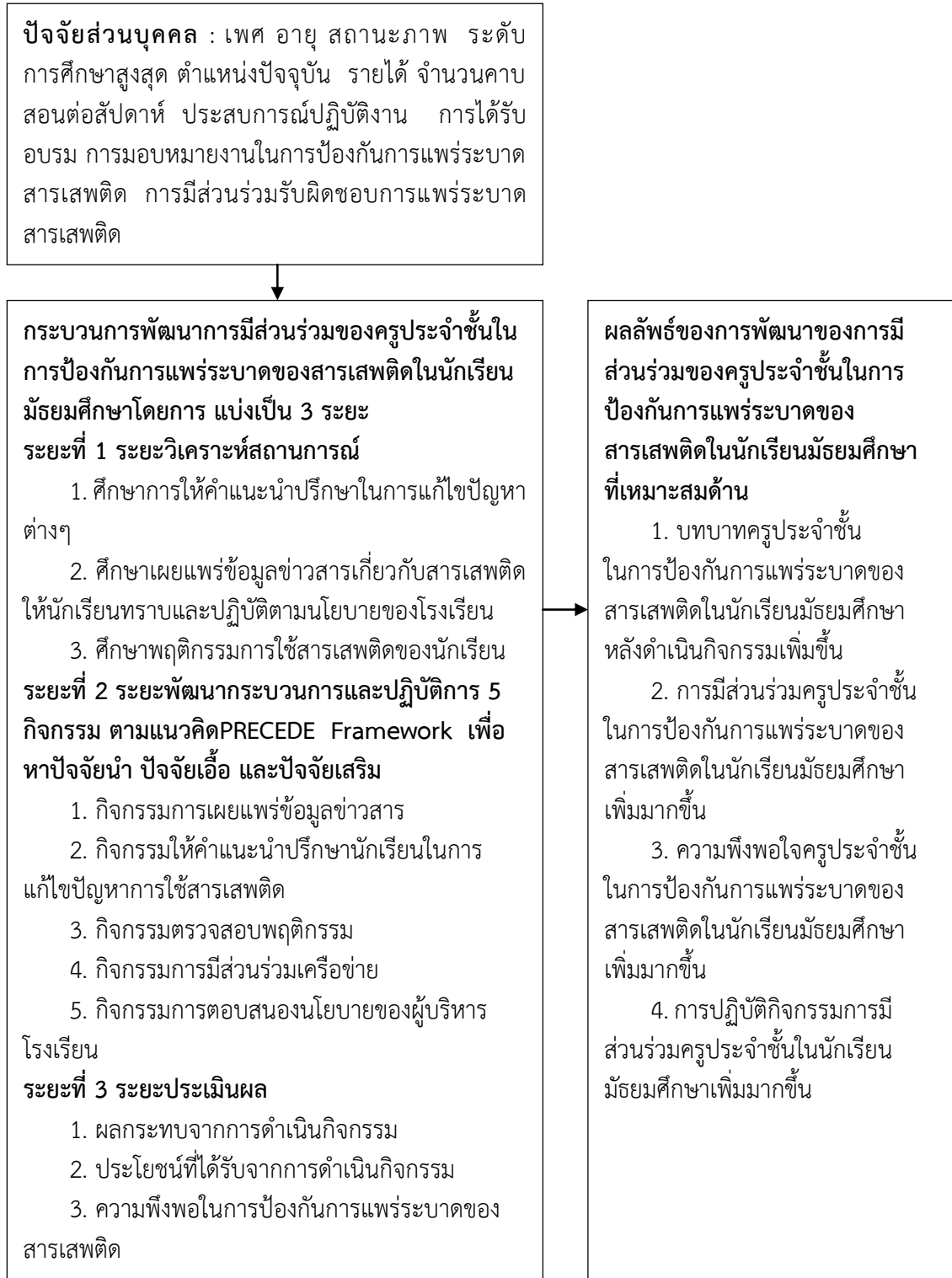
1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การแพร่ระบาดของสารเสพติดและการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา
3. เพื่อประเมินผลลัพธ์ของกระบวนการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษากระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา

อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง โดยการประยุกต์
การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

ดำเนินการโดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนแบ่งเป็น 3 ระยะดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ระยะวิเคราะห์สถานการณ์

1. ศึกษาการให้คำแนะนำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาต่างๆ
2. ศึกษาเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสารเสพติดให้นักเรียนทราบและปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียน
3. ศึกษาพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของนักเรียน

ระยะที่ 2 ระยะพัฒนากระบวนการและปฏิบัติการ โดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วม 5 กิจกรรม PRECEDE framework เพื่อหาปัจจัยนำปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม

1. กิจกรรมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร
2. กิจกรรมให้คำแนะนำปรึกษานักเรียนในการแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด
3. กิจกรรมตรวจสอบพฤติกรรม
4. กิจกรรมการมีส่วนร่วมเครือข่าย
5. กิจกรรมการตอบสนองนโยบายของผู้บริหารโรงเรียน

ระยะที่ 3 ระยะประเมินผล

1. ผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรม
2. ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม
3. ความพึงพอใจในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูระดับผู้บริหาร ครูระดับหัวหน้าฝ่าย ครูประจำชั้น และครูผู้สอนโรงเรียนแสวงหาวิทยาคม จำนวน 34 คน โดยจะทำการศึกษานับจำนวนประชากรทั้งหมด

เกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมการวิจัย คือ

1. เป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนสีขาวต่อต้านยาเสพติดของจังหวัดอ่างทอง
2. เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาที่มีกลุ่มเสี่ยงต่อการติดสารเสพติด
3. เป็นโรงเรียนที่มีทีมผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างในการต่อต้านสารเสพติดและให้ความสะดวกในการทำวิจัย
4. เป็นโรงเรียนนอกรอบในการให้ข้อมูลจริงเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนที่เสี่ยงต่อการติดสารเสพติดต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดอ่างทอง
5. เป็นโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือต่อทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดชนิดอื่นๆ
6. เป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่และง่ายต่อการติดต่อ การติดตามประเมินผล
7. เป็นโรงเรียนที่มี คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้บริหารให้ความสำคัญอย่างมากในการแก้ไขปัญหาสารเสพติด
8. เป็นโรงเรียนซึ่งมีบุคลากรเพียงพอต่อการควบคุมและตรวจสอบพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดสารเสพติดของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยกึ่งทดลอง แบบกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังเน้นการดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่เรียกว่าการวิจัยแบบผสมผสาน ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องมือในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แนวคำถาม ในการสนทนากลุ่มเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม ที่สร้างขึ้นจากการประยุกต์ PRECEDE Framework โดยครอบคลุมสาระสำคัญ ดังนี้

1. ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมที่ส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา

2. บทบาทครูประจำชั้นการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา

เครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามวัดการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนแบ่งเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ด้านการให้ปรึกษาและแนะนำการแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการตรวจสอบพฤติกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้านการร่วมมือของเครือข่าย ด้านการตอบสนองของผู้บริหารโรงเรียน คำถามจำนวน 23 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบวัดความพึงพอใจของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 22 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 แบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถาม 21 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นำเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณที่ปรับปรุงแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

เพื่อตรวจสอบความตรงทางเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC โดยมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00

2. นำเครื่องมือเชิงปริมาณไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นโรงเรียนลักษณะใกล้เคียงกัน ได้แก่ จำนวน 30 คน นำผลการทดลองมาใช้คำนวณเพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่านำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) นำผลการทดลองมาใช้คำนวณเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามการมีส่วนร่วม แบบประเมินความพึงพอใจ เท่ากับ 0.985, 0.970 และแบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรม เท่ากับ 0.860 ตามลำดับ ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพที่รวบรวมรวบรวมจากการสนทนากลุ่มเพื่อการเตรียมการวางแผนโครงการการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยประยุกต์ PRECEDE framework เพื่อหาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อทดสอบสมมติฐานทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป กำหนดระดับความเชื่อมั่นในการทดสอบทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างใช้สถิติเชิงพรรณนาโดยคำนวณค่าการ

แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. การวิเคราะห์ ความพึงพอใจ การปฏิบัติกิจกรรม แยกรายด้าน วิเคราะห์ด้วยสถิติ การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) t- test และเปรียบเทียบระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลองด้วยสถิติ Paired Sample t – test

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสถานการณ์การแพร่ระบาดของสารเสพติดและการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการสนทนากลุ่ม และจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครูประจำชั้น พบว่า การแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมีแนวโน้มลดลงเนื่องจากครูประจำชั้นมีส่วนร่วมในดำเนินกิจกรรมมากขึ้น เนื่องจากที่ผ่านครูประจำชั้นไม่มีบทบาทที่ชัดเจนในการแก้ปัญหา นักเรียนที่เสี่ยงติดสารเสพติด ส่วนใหญ่จะเป็นบทบาทหน้าที่ของครูฝ่ายปกครองเป็นผู้ดูแล หลังจากผู้บริหารและครูประจำชั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทำให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญ ครูประจำชั้นมีบทบาทเพิ่มขึ้น ผู้บริหารมีการจัดองค์กร เกิดแผนงาน นโยบายในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดที่เป็นรูปธรรม มีการวางแผน ประชุมพูดคุยชี้แจงระหว่างผู้บริหารและครูประจำชั้น มีการเสนอแนวคิดในการดำเนินกรรรมร่วมกัน เครือข่ายมีส่วนร่วม โดยการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ อบรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ครูประจำชั้นมีบทบาทในการให้คำปรึกษา พร้อมทั้งแนะนำการปฏิบัติตัวกับนักเรียน มีการแนะนำผ่านทางสื่อออนไลน์ เช่น การใช้ Line พูดคุยกับนักเรียนใน

ชั่วโมงที่มีการเรียนการสอนหรือในชั่วโมงโฮมรูม และปฏิบัติตามแผนนโยบายของผู้บริหาร พร้อมทั้งประกาศให้ความรู้เรื่องสารเสพติดหน้าเสาธง สังเกตพฤติกรรม ด้านการแต่งกาย การมาโรงเรียนสาย การเข้าเรียน พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงที่บ้านและมีกิจกรรมใหม่ๆ เช่น กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ทำให้หลังดำเนินกิจกรรมมีระดับความพึงพอใจเพิ่มมากขึ้นมาก มีกำหนดแนวทางและการดำเนินงานแก้ปัญหาในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างชัดเจน

2. รูปแบบกระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา ผลการศึกษา ดังนี้

กระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นโดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วม 5 กิจกรรม ตาม PRECEDE Framework เพื่อหาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม

กิจกรรมที่ 1 การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง เนื่องจากครูประจำชั้นส่วนใหญ่มีความพร้อมในการให้ความรู้ และให้คำแนะนำกับนักเรียนถึงโทษของสารเสพติดทุกชนิด ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารเผยแพร่ครอบคลุม จึงเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมที่ 1 บรรลุวัตถุประสงค์ โดยครูประจำชั้นส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมในคาบพบครูที่ปรึกษาและแทรกการเผยแพร่ความรู้ในวิชาสอนเพื่อให้นักเรียนทราบทำให้นักเรียนได้เข้าถึงข้อมูลเพิ่มมากขึ้นจากการสนทนากลุ่มในประเด็น ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมที่ส่งผลให้เกิดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ต่อไปนี้

“การเผยแพร่ข้อมูลให้นักเรียน ด้วยการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้”

“ประชุม ชี้แจง อบรม”

“ประกาศหน้าเสาธง สื่อสารทางสื่อออนไลน์”

“การสอนในห้องเรียน”

“*ประชาสัมพันธ์ ชี้แจง สร้าง
ความเข้าใจให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง*”

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมให้คำแนะนำ
ปรึกษานักเรียนในการแก้ไขปัญหาการใช้
สารเสพติด พบว่า การมีส่วนร่วมของครูประจำชั้น
ในการให้คำแนะนำปรึกษากับนักเรียน โดยรวม
ในระดับสูง เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่มีความ
สนิทสนมกับครูประจำชั้นจึงทำให้นักเรียนมีความ
กล้าที่จะปรึกษาครูประจำชั้น แต่ปัญหาด้านสาร
เสพติดนักเรียนไม่กล้าที่จะปรึกษาครูประจำชั้น
ในเวลาเรียนส่วนใหญ่จะปรึกษาครูประจำ
ชั้นนอกเวลาเรียนผ่าน Application Line ทำให้
ครูประจำชั้นให้คำแนะนำและเสนอแนวทาง
ป้องกันสารเสพติดได้ครอบคลุมเพิ่มมากขึ้นจาก
การสนทนากลุ่มในประเด็น ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ
และปัจจัยเสริมที่ส่งผลให้เกิดกิจกรรมให้
คำแนะนำปรึกษานักเรียนต่อไป

“*แนะนำวิธีการป้องกันและช่วย
แก้ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด*”

“*ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเวลา
สอนในรายวิชา*”

“*การให้คำปรึกษา*”

“*ให้คำปรึกษานักเรียนทางสื่อ
ออนไลน์ ในระดับชั้นต่างๆ*”

“*ปัญหาครอบครัว ให้กำลังใจ
แนะนำวิธีการปฏิบัติตัว*”

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมตรวจสอบ
พฤติกรรม พบว่า การดำเนินกิจกรรมในภาพรวม
ระดับสูง เนื่องจากมีการตรวจพฤติกรรมของ
นักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยฝ่ายปกครองของโรงเรียน
มีสถิติ การมาสาย การขาดเรียน ในทุกๆ วันและ
ครูประจำชั้นจัดทำสถิติของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงส่ง
ให้ฝ่ายปกครองสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ซึ่งครูประจำ
ชั้นให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จากการสนทนา
กลุ่มในประเด็น ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัย
เสริม ที่ส่งผลให้เกิดกิจกรรมตรวจสอบพฤติกรรม
นักเรียนต่อไป

“*การสอบถาม การสังเกต
พฤติกรรมเด็ก*”

“*สังเกตพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป*”

“*สอบถามพฤติกรรมต่างๆที่
เปลี่ยนแปลงออกไปของนักเรียน*”

“*การคัดกรอง ใบบันทึก*”

“*สังเกตพฤติกรรม การแต่ง
กาย การมาสาย การเข้าเรียน สังเกตพฤติกรรมที่
เปลี่ยนไป*”

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมการมีส่วน
ร่วมเครือข่าย พบว่า ครูประจำชั้นมีการแลกเปลี่ยน
ข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและครูฝ่าย
ปกครองประสานหน่วยงานอื่นในการแก้ปัญหา
นักเรียนกลุ่มเสี่ยงเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู
ประกอบด้วย โรงพยาบาลชุมชนในพื้นที่ สถานี
ตำรวจในพื้นที่ เพื่อรายงานข้อมูลนักเรียนที่เข้า
รับการบำบัดทุกเดือนเพื่อติดตามพฤติกรรมของ
นักเรียนกลุ่มเสี่ยงจากการสนทนากลุ่มในประเด็น
ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมที่ส่งผลให้
เกิดกิจกรรมการมีส่วนร่วมเครือข่ายนักเรียน
ต่อไป

“*การคัดกรองนักเรียน รายงาน
การเยี่ยมบ้าน*”

“*รายงานข้อมูลนักเรียนให้ที่
ปรึกษาตามแบบรายงาน*”

“*รายงานข้อมูลให้กับอำเภอ
แสวงหา ปปส. สพฐ สพม.*”

“*ประสานโรงพยาบาลในการนำ
เด็กมาบำบัด*”

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมการตอบสนอง
นโยบายของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า การตอบสนอง
นโยบายของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับสูง
เนื่องจาก ผู้บริหารเห็นความสำคัญจึงมอบ
นโยบายให้ครูประจำชั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการ
ดำเนินกิจกรรมและให้ยึดถือปฏิบัติในการดำเนิน
กิจกรรมส่งผลให้กิจกรรมได้รับความร่วมมือเป็น
อย่างดีทำให้ประสบความสำเร็จ ครูประจำชั้น

เกิดความตระหนักถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรม ซึ่งเป็นผลดีต่อสถานศึกษานักเรียน สังคมและประเทศชาติ จากการสนทนากลุ่มในประเด็น ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมที่ส่งผลให้เกิดกิจกรรมการตอบสนองนโยบายของผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

“*เดินรณรงค์ ตรวจสอบปัสสาวะนักเรียน*”

“*นำนักเรียนเดินรณรงค์วันยาเสพติดโลก*”

“*ดำเนินงานตามผู้บริการสั่งการตามนโยบาย*”

“*ตรวจสอบสารเสพติด ตรวจสอบปัสสาวะ*”

“*ทำงานตามนโยบาย เดินรณรงค์ ให้ข้อมูลทาง Line*”

การประยุกต์ใช้ PRECEDE Framework เพื่อหาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทภายหลังการทดลอง

ปัจจัยนำ พบว่า มีนโยบาย แผนงาน กำหนดแนวทางและการดำเนินงานแก้ปัญหาการดำเนินกิจกรรมที่ชัดเจนส่งผลให้มีอัตราการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนลดลง

ปัจจัยเอื้อ พบว่า มีความตระหนักถึงโทษสารเสพติด/รู้สึกอบอุ่นใจที่มีครูคอยห่วงใยให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด/เลือกแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยไม่พึ่งสารเสพติด ทำให้เกิดทักษะในการแก้ ปัญหาของนักเรียนมีความไว้วางใจกล้าที่จะปรึกษาและหาแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกัน

ปัจจัยเสริม พบว่า สภาพแวดล้อมการติดต่อสื่อสารเพื่อติดต่อค้าขายยาเสพติดผ่าน Mobile Application สื่อสังคมออนไลน์ เช่น การใช้ Facebook Line ส่งผลให้นักเรียนเข้าถึงสารเสพติดได้ง่ายขึ้น

3. ผลลัพธ์ของกระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา

3.1 คุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาจำแนกตามข้อมูลทั่วไป (n=34)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	14	41.2
หญิง	20	58.8
$\bar{X} = 1.59$ S.D = 0.50		
อายุ		
20 – 29 ปี	14	41.2
30 – 39 ปี	5	14.7
40 – 49 ปี	6	17.6
50 ปีขึ้นไป	9	26.5
$\bar{X} = 2.29$ S.D = 1.26		
ศาสนา		
พุทธ	33	97.1
อิสลาม	1	2.9
$\bar{X} = 1.03$ S.D = 0.17		
สถานภาพ		
โสด	18	52.9
สมรส	14	41.2
หม้าย	1	2.9
หย่าร้าง	1	2.9
$\bar{X} = 1.56$ S.D = 0.70		
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	26	76.5
ปริญญาโท	8	23.5
$\bar{X} = 2.24$ S.D = 0.43		
ตำแหน่ง		
ระดับผู้บริหาร	4	11.8
ครูประจำชั้น	25	73.5
ครูผู้สอน	5	14.7
$\bar{X} = 2.24$ S.D = 0.43		
การสอนเรื่องยาเสพติด		
สอน	29	85.3
ไม่สอน	5	14.7
$\bar{X} = 1.15$ S.D = 0.35		

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาจำแนกตามข้อมูลทั่วไป (n=34) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ทำงาน		
1 – 2 ปี	22	64.7
6 – 10 ปี	5	14.7
มากกว่า 10 ปี	7	20.6
$\bar{X} = 1.76$ S.D = 1.20		
ระยะเวลาในการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด		
1 – 5 ปี	19	55.9
6 – 10 ปี	9	26.5
มากกว่า 10 ปี	6	17.6
$\bar{X} = 1.79$ S.D = 1.12		
การเข้าร่วมอบรมด้านการป้องกันสารเสพติด		
เคย	22	64.7
ไม่เคย	12	35.3
$\bar{X} = 1.35$ S.D = 0.48		
การได้มอบหมายจากผู้บริหารในการมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติด		
เคย	25	73.5
ไม่เคย	8	23.5
$\bar{X} = 1.29$ S.D = 0.52		
ส่วนร่วมรับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติด		
เคย	27	79.4
ไม่เคย	7	20.6
$\bar{X} = 1.26$ S.D = 0.56		

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 58.8 เพศชาย ร้อยละ 41.2 อายุระหว่าง 20 -29 ปี ร้อยละ 41.2 อายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 26.5 อายุ 40 - 49 ปี ร้อยละ 17.6 และอายุ 30 – 39 ปี ร้อยละ 14.7 การนับถือศาสนาส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 97.1 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 2.9 สถานภาพ โสด ร้อยละ 52.9 สมรส ร้อยละ 41.2 หม้ายและหย่าร้าง มีจำนวนเท่ากัน ร้อยละ 2.9 ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี ร้อยละ 76.5 ปริญญาโท ร้อยละ 23.5 ตำแหน่ง ระดับครูประจำชั้น ร้อยละ 73.5 ครูผู้สอน ร้อยละ 14.7 และระดับผู้บริหาร ร้อยละ 11.8 ครูได้รับสอนวิชาเกี่ยวกับสารเสพติด ร้อยละ 85.3 ไม่สอน ร้อยละ 14.7 ประสบการณ์การทำงานบทบาทผู้สอน 1 – 5 ปี ร้อยละ 64.7 มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 20.6 6- 10 ปี ร้อยละ 14.7 ระยะเวลาในการให้ความรู้แก่นักเรียนด้านสารเสพติด 1 – 5 ปี ร้อยละ 55.9 6 - 10 ปี ร้อยละ 26.5 มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 17.6 การเข้าร่วม

อบรมเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดในนักเรียน เคยเข้าร่วม ร้อยละ 64.7 ไม่เคยเข้าร่วม ร้อยละ 35.3 การเคยได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้เป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียน เคย ร้อยละ 73.5 ไม่เคย ร้อยละ 23.5 และการมี

ส่วนร่วมในการรับผิดชอบในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียน เคย ร้อยละ 79.4 ไม่เคย ร้อยละ 20.6

3.2 ระดับการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนก่อนและหลังการทดลองจำแนกตามรายด้าน (n=34)

การมีส่วนร่วมของครูประจำชั้น	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			t	df	p-value
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ			
การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	4.26	0.54	มาก	4.41	0.40	มาก	63.99	33	<.001*
การให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหา	4.27	0.59	มาก	4.47	0.42	มาก	60.77	33	<.001*
การตรวจสอบพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.25	0.59	มาก	4.42	0.41	มาก	62.39	33	<.001*
การมีส่วนร่วมเครือข่าย	4.33	0.67	มาก	4.47	0.42	มาก	55.20	33	<.001*
การตอบสนองนโยบายของผู้บริหาร	4.32	0.66	มาก	4.52	0.44	มากที่สุด	59.44	33	<.001*
ระดับการมีส่วนร่วม	4.29	0.58	มาก	4.46	0.37	มาก	68.59	33	<0.001*
...โดยรวม									

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง พบว่าครูประจำชั้นมีระดับของการมีส่วนร่วมโดยรวมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (t = 68.59, p < .001) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูประจำชั้นมีระดับการมีส่วนร่วมด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหา การตรวจสอบพฤติกรรมของ

นักเรียนกลุ่มเสี่ยง การมีส่วนร่วมเครือข่าย และการตอบสนองนโยบายของผู้บริหารสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (t = 63.99, p <.001, t = 60.77, p <.001, t = 62.39, p <.001, t = 55.20, p <.001, t = 59.44, p <.001, ตามลำดับ)

3.3 ความพึงพอใจของครูประจำชั้นในกิจกรรมการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของครูประจำชั้นในการ
ป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาก่อนและหลังการทดลอง (n=34)

กิจกรรม	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	4.35	0.54	มาก	4.41	0.50	มาก
การจัดกิจกรรมโดยการเชิญวิทยากร	4.15	0.55	มาก	4.18	0.52	มาก
การให้คำแนะนำและการให้คำปรึกษาในการ แก้ไขปัญหา	4.12	0.65	มาก	4.15	0.61	มาก
การตรวจสอบพฤติกรรม	4.18	0.57	มาก	4.21	0.53	มาก
การให้ความร่วมมือการมีส่วนร่วมเครือข่าย	4.29	0.71	มาก	4.38	0.60	มาก
การตอบสนองนโยบาย	4.18	0.67	มาก	4.29	0.62	มาก
การชักชวนครูประจำชั้นเข้าร่วมกิจกรรม	4.18	0.71	มาก	4.32	0.63	มาก
การร่วมประเมินผลการดำเนินงาน	4.24	0.69	มาก	4.38	0.60	มาก
การสนับสนุนนโยบายของฝ่ายบริหาร	4.29	0.57	มาก	4.29	0.57	มาก
การร่วมกิจกรรมต่างๆในชั้นเรียน	4.41	0.60	มาก	4.53	0.50	มากที่สุด
การสละเวลาในการร่วมกิจกรรม	4.21	0.64	มาก	4.29	0.57	มาก
การร่วมวางแผนให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้มีโอกาส ในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติด	4.35	0.59	มาก	4.44	0.50	มาก
การแสวงหาแหล่งเงินทุนจากภายนอกเพื่อนำมา จัดกิจกรรม	3.94	0.64	มาก	4.12	0.59	มาก
การร่วมต่อต้านและรณรงค์ในการป้องกันการ แพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียน	4.38	0.60	มาก	4.47	0.50	มาก
การร่วมวิเคราะห์ปัญหา	4.21	0.59	มาก	4.32	0.47	มาก
การเสนอปัญหา/ความต้องการในการป้องกัน การแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียน	4.12	0.72	มาก	4.32	0.47	มาก
การจัดทำข้อมูลและจัดเก็บข้อมูล	4.32	0.68	มาก	4.44	0.56	มาก
การร่วมวางแผนในการป้องกันการแพร่ระบาด สารเสพติดในนักเรียน	4.29	0.62	มาก	4.41	0.55	มาก
การตัดสินใจในการป้องกันการแพร่ระบาดสาร เสพติดในนักเรียน	4.15	0.70	มาก	4.38	0.55	มาก
การเป็นผู้นำในการตัดและการดำเนินกิจกรรม ในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดใน นักเรียน	4.21	0.72	มาก	4.32	0.53	มาก

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของครูประจำชั้นในการ
ป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาก่อนและหลังการทดลอง (n=34) (ต่อ)

กิจกรรม	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
การมีสวัสดิการให้สำหรับครูประจำชั้น	3.97	0.90	มาก	4.32	0.76	มาก
การมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกัน การแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียน	4.12	0.76	มาก	4.38	0.49	มาก
ระดับความพึงพอใจภาพรวม	4.21	0.52	มาก	4.34	0.37	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจ พบว่า ระดับความพึงพอใจโดยภาพรวมก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ย 4.21 ส่วนหลังการทดลอง ค่าเฉลี่ย 4.34 โดยระดับความพึงพอใจหลังการทดลองมีมากกว่าก่อนการทดลอง เมื่อพิจารณารายข้อในระยะก่อนการทดลอง พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆในชั้นเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.41 รองลงมา การร่วมต่อต้านและการณรงค์ในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียน ค่าเฉลี่ย 4.38 และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการร่วมวางแผนให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้มีโอกาสในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติด มีระดับความพึงพอใจเท่ากัน ค่าเฉลี่ย 4.35

ส่วนการแสวงหาแหล่งเงินทุนภายนอกเพื่อนำมาจัดกิจกรรมมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.94 ส่วนระยะหลังการทดลอง พบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆในชั้นเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.53 รองลงมาการจัดทำข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูล ค่าเฉลี่ย 4.44 การร่วมวางแผนในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียน ค่าเฉลี่ย 4.41 และการแสวงหาแหล่งเงินทุนภายนอกเพื่อนำมาจัดกิจกรรมมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.12

3.4 การปฏิบัติกิจกรรมการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติกิจกรรมการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม (n=34)

การปฏิบัติกิจกรรมการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D	t	p-value
การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร				
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	2.44	0.18	15.15	<.001*
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	2.93	0.93		
การให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหา				
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	2.48	0.28	10.41	<.001*
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	3.00	0.00		

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติกิจกรรมการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาปีก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม (n=34) (ต่อ)

การปฏิบัติกิจกรรมการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D	t	p-value
การตรวจสอบพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง				
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	2.35	0.28	10.25	<.001*
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	2.92	0.14		
การมีส่วนร่วมเครือข่าย				
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	2.23	0.26	11.10	<.001*
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	2.89	0.16		
การตอบสนองนโยบายของผู้บริหาร				
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	2.41	0.23	11.99	<.001*
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	2.96	0.89		
การปฏิบัติกิจกรรมการมีส่วนร่วมโดยรวม				
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	2.38	0.98	25.82	<.001*
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	2.94	0.61		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 เปรียบเทียบการปฏิบัติกิจกรรมการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาปีก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม พบว่าครูประจำชั้นมีการปฏิบัติกิจกรรมการมีส่วนร่วมโดยรวมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 25.82$, $p < .001$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าครูประจำ

ชั้นมีการปฏิบัติกิจกรรมการมีส่วนร่วมด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหา การตรวจสอบพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง การมีส่วนร่วมเครือข่าย และการตอบสนองนโยบายของผู้บริหารสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($t = 15.15$, $p < .001$, $t = 10.41$, $p < .001$, $t = 10.25$, $p < .001$, $t = 11.10$, $p < .001$, $t = 11.99$, $p < .001$, ตามลำดับ)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของครูประจำชั้นหลังการดำเนินกิจกรรมการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวมด้าน (n=34)

ความพึงพอใจ	\bar{X}	S.D	ระดับความพึงพอใจ
1. การเผยแพร่ความรู้	2.47	0.50	มาก
2. การให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหาต่างๆ	2.50	0.50	มาก
3. การตรวจสอบพฤติกรรม	2.65	0.48	มาก
4. การมีส่วนร่วมเครือข่าย	2.38	0.49	มาก
5. การตอบสนองนโยบาย	2.56	0.50	มาก
ภาพรวม	2.51	0.44	มาก

จากตารางที่ 5 ระดับความพึงพอใจพบว่า ระดับความพึงพอใจหลังการดำเนินกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.51$, S.D = 0.44) และเมื่อพิจารณาความพึงพอใจรายด้านพบว่า ด้านการตรวจสอบพฤติกรรมมีระดับความพึงพอใจเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 2.65$, S.D = 0.48) รองลงมา ด้านตอบสนองนโยบาย ($\bar{x} = 2.56$, S.D = 0.50) ด้านการให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหาต่างๆ ($\bar{x} = 2.50$, S.D = 0.50) ด้านเผยแพร่ความรู้ ($\bar{x} = 2.74$, S.D = 0.50) และด้านการมีส่วนร่วมเครือข่าย ($\bar{x} = 2.38$, S.D = 0.49) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษากระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการดำเนินกิจกรรมกระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 3 ระยะ ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะวิเคราะห์สถานการณ์พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา ภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสารเสพติดให้นักเรียนทราบและปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียนมีส่วนร่วมมากเป็นลำดับแรกรองลงมาการให้คำแนะนำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ส่วนการตรวจสอบพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของนักเรียน ครูมีส่วนร่วมเป็นลำดับสุดท้ายซึ่งสอดคล้องกับ กำพล ดวงพรประเสริฐ⁷ ได้ทำการศึกษาการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) วัยรุ่นส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์โดยรวมอยู่ในระดับน้อยและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า วัยรุ่นมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสื่อใหม่ รองลงมาคือ สื่อบุคคล ได้แก่ บิดา มารดา เพื่อน เจ้าหน้าที่รณรงค์ภาครัฐและภาคเอกชน สื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และสื่อป้ายประกาศตามลำดับ ทั้งนี้เกิดจากวัยรุ่นมีการเปิดรับสื่อที่หลากหลาย ทำให้วัยรุ่นได้ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เป็นอย่างดี ทำให้วัยรุ่นตระหนักถึงปัญหาที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น 2) การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับความรู้เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.45 รองลงมา คือ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.17 ส่วนการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.08 ตามลำดับ ซึ่งเป็นเพราะการที่วัยรุ่นมีการเปิดรับข่าวสารมากขึ้น ย่อมมีความรู้มากขึ้น ก่อให้เกิดทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเชิงลบ ส่งผลให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น แต่ในทางกลับกันถ้าวัยรุ่นมีการเปิดรับข่าวสารลดลง ย่อมมีความรู้และทัศนคติเท่าเดิม ส่งผลให้พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากแอลกอฮอล์ลดลงด้วยเช่นกัน

ระยะที่ 2 ระยะพัฒนากระบวนการและปฏิบัติการ โดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วม 5 กิจกรรม PRECEDE Framework เพื่อหาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่

ระบอบของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา ภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กิจกรรมให้คำแนะนำปรึกษานักเรียนในการแก้ไขปัญหา การใช้สารเสพติดมีระดับการมีส่วนร่วมระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ กิจกรรมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมการมีส่วนร่วมเครือข่าย และกิจกรรมพฤติกรรม ระดับมาก ส่วนกิจกรรมการตอบสนองนโยบายของผู้บริหาร โรงเรียนของครูประจำชั้นมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากมีหลายปัจจัย ครูประจำชั้นบางท่านไม่ค่อยเข้าประชุมทำให้ยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทำให้การดำเนินกิจกรรมบางกิจกรรมไม่ค่อยได้รับความร่วมมือ เนื่องจากครูประจำชั้นบางท่านมีวิชาสอนมากต้องรับผิดชอบหลายอย่าง จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด นครนายก⁶ ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด จังหวัดนครนายก ซึ่งพบว่าด้านการกำหนดนโยบาย การดำเนินงาน มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาไม่ค่อยได้เข้าร่วมประชุมและในการดำเนินงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ การดำเนินงานกิจกรรมไม่ค่อยได้รับความร่วมมือ ทั้งนี้เนื่องจากครูมีชั่วโมงสอนมากและต้องรับผิดชอบงานหลายอย่าง จึงไม่สามารถปฏิบัติงานด้านนี้ได้เต็มเวลา และสอดคล้องกับ นันทิชา ฤาชา⁷ ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ จำนวน 813 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ลักษณะที่พกอาศัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้ต่อเดือนของบิดามารดา ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว สถานภาพครอบครัวของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเหตุผลที่สูบบุหรี่มีความสัมพันธ์

กับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2) ปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้ทั่วไปในเรื่องของบุหรี่ทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันการสูบบุหรี่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงและความรุนแรงของการเกิดโรครจากการสูบบุหรี่ การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการปฏิบัติในการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การใช้เวลาว่าง รายได้ในแต่ละวัน สถานที่หรือร้านค้าที่มีการจำหน่ายบุหรี่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 4) ปัจจัยเสริม ได้แก่ แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อต่างๆ แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากเพื่อน ครู และผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ระยะที่ 3 ระยะประเมินผล พบว่าการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา หลังจากผู้บริหารและครูประจำชั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทำให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญ ครูประจำชั้นมีบทบาทเพิ่มขึ้นผู้บริหารมีการจัดองค์กร เกิดแผนงาน นโยบายในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนที่เป็นรูปธรรม มีกำหนดแนวทางและการดำเนินงานแก้ปัญหาในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างชัดเจน สามารถปฏิบัติงานตามแผน เกิดกระบวนการในการดูแลเอาใจใส่นักเรียนมากขึ้น มีการวางแผน ประชุมพูดคุยชี้แจงระหว่างผู้บริหารและครูประจำชั้น มีการเสนอแนวคิดในการดำเนินกรรรมร่วมกัน เครือข่ายมีส่วนร่วมโดยการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ อบรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ครูประจำชั้นมีบทบาทในการให้คำปรึกษา พร้อมทั้งแนะนำการปฏิบัติตัวกับนักเรียน มีการแนะนำผ่านทางสื่อออนไลน์ เช่น การใช้ Line พูดคุยกับนักเรียนในช่วงที่มีการ

เรียนการสอนหรือในชั่วโมงโฮมรูม และปฏิบัติตามแผนนโยบายของผู้บริหาร พร้อมทั้งประกาศให้ความรู้เรื่องสารเสพติดหน้าเสาธง สังเกตพฤติกรรม ด้านการแต่งกาย การมาโรงเรียนสาย การเข้าเรียน พฤติกรรมที่เปลี่ยนไป เยี่ยมบ้าน และมีกิจกรรมใหม่ๆ เช่น กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ทำให้หลังดำเนินกิจกรรมมีระดับความพึงพอใจเพิ่มมากขึ้นมาก ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของกรรณิกา แสงเปล่ง¹⁰ ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีสึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลแพรภษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ด้านการตรวจสอบและติดตาม การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแพรภษาโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีความเชื่อถือในตัวผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น จึงไม่มีส่วนร่วมในด้านนี้เท่าที่ควร

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้ศึกษาผู้วิจัย พบว่าจากสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของสารเสพติด และการให้ครูประจำชั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาทำให้ได้รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา มี 5 กิจกรรม ซึ่งใน 5 กิจกรรมสามารถพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูประจำชั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา จากสถิติปีการศึกษา 2561 – 2562 มีนักเรียนกลุ่มเสี่ยงติดสารเสพติดจำนวน 30 คน ในปีการศึกษา 2563 มีนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเพิ่มขึ้น 5 คน จากการดำเนินกิจกรรมเชิงรุกทำให้มีอัตรานักเรียนกลุ่มเสี่ยงติดสารเสพติดเพิ่มขึ้นทำให้ผู้บริหารและครูประจำชั้นเห็นความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมเมื่อผู้วิจัย

ดำเนินกรรรมร่วมกับครูประจำชั้นหลังจากดำเนินกิจกรรมทำให้มีอัตรานักเรียนกลุ่มเสี่ยงลดลง อีกทั้งครูประจำชั้นมีความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมระดับมากและนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหลังดำเนินกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดของครูประจำชั้นและสามารถนำกิจกรรมดังกล่าวไปเผยแพร่เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาอื่นนำไปประยุกต์ใช้ได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. จากผลการวิจัยที่ พบว่า ปัจจัยทางการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วม และแก้ไขปัญหาระบาด มีความสัมพันธ์กัน จึงขอเสนอให้สถานศึกษาให้ความสำคัญกับภาคีเครือข่าย เช่น สถานศึกษาในพื้นที่ใกล้เคียงกัน ผู้ปกครองชุมชน สถานีตำรวจ เป็นต้น เพราะกลุ่มต่างๆ เหล่านี้จะช่วยเป็นเครือข่าย ช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหา รวมถึงช่วยเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติต่างๆ อย่างเข้าใจและเข้าถึงข้อมูล

2. ควรกำหนดนโยบายให้โรงเรียนจัดทำแผนการป้องกันและแก้ปัญหาระบาดพร้อมจัดสรรงบประมาณและติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจริงจัง

3. กำหนดให้สถานศึกษามีหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับองค์ความรู้เรื่องสารเสพติด การป้องกันและการแก้ปัญหาในระดับชั้นที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนมีทักษะชีวิตในการป้องกันสารเสพติดและแก้ปัญหาระบาด

4. ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูผู้ปฏิบัติงานด้านสารเสพติด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษากระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองครูประจำชั้น

2. ควรศึกษาโปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมป้องกันการเสพติดการจัดกิจกรรมที่เสริมความรู้สารเสพติดในนักเรียน ส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองในด้านการควบคุมตนเอง รวมทั้งเน้นการปรับพฤติกรรมเสี่ยงด้านการเรียนโดยการมีส่วนร่วมครูประจำชั้น

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ ปี2562. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. กระทรวงยุติธรรม; 2562.
2. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. กระทรวงยุติธรรม; 2563.
3. Chindathong, B. Strategy in Preventing and Solving Drug Problems in Educational Institution. Thesis Ph.D. Silpakom University Chuto, N. (1997). Qualitative Research. Bangkok: P.N. Printing House; 2012.
4. สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม. กรอบความเห็นร่วมปฏิรูปประเทศไทยด้านสังคม; 2557.
5. สำนักงานสถิติจังหวัดอ่างทอง สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. รายงานวิเคราะห์สถานการณ์การ
- จัดทำข้อมูลเชิงพื้นที่จังหวัดอ่างทอง. สำนักงานสถิติจังหวัดอ่างทอง; 2562.
6. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. ระบบสารสนเทศเพื่อดูแลและติดตามการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา. สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 16 พฤศจิกายน 2563 แหล่งข้อมูลจาก <http://www.catas.in.th/home/login>.
7. กำพล ดวงพรประเสริฐ. การเปิดรับข่าวสารความรู้ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารสังคมศาสตร์ 2558; 4(1):1-8.
8. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครนายก. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จังหวัดนครนายก. นครนายก: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครนายก; 2544.
9. นันทิชา ฤาชา. พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2550.
10. กรรณิกา แสงเปล่ง. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลแพรงศึกษา อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา: ชลบุรี; 2550.